

Preses relīze

Luksemburgā, 2019. gada 12. septembrī

Revidentu sagatavotajā apskatā norādīts, ka jaunāko ES aizsardzības plānu izpilde ir pakļauta riskam

Saskaņā ar jauno Eiropas Revīzijas palātas apskatu dalībvalstu pašreizējās militārās spējas un sadarbība neatbilst ES aizsardzības politikas jauno mērķu vērienam. Sinerģijas starp ES iniciatīvām un citām aizsardzības un drošības struktūrām ir ļoti svarīgas, brīdina revidenti. Īpaši svarīgi ir, vai ES spēs papildināt NATO un izvairīties no dublēšanās un pārklāšanās. Tomēr jaunākās ES līmeņa iniciatīvas un ierosinājums palielināt finansējumu ietver izpildes riskus.

Jautājumos par Eiropas aizsardzību dalībvalstis stabili saglabā vadošo lomu, un līdz 2014. gadam to darbība ES līmenī ir bijusi diezgan ierobežota. Taču jaunākie starptautiskie notikumi kopā ar ekonomikas un rūpniecības apsvērumiem ir devuši Eiropas aizsardzības sadarbībai jaunu iespēju. Ņemot vērā ES 2016. gada globālo stratēģiju un tās īstenošanas plānu drošības un aizsardzības jomā, ir sāka vairāku iniciatīvu un mehānismu īstenošana. Šajā kontekstā Eiropas Komisija ir ierosinājusi ievērojamu ES budžeta palielinājumu aizsardzībai un ārējai drošībai: 22,5 miljardus EUR 2021.–2027. gadam, salīdzinot ar 2,8 miljardiem EUR 2014.–2020. gada periodam.

Revidenti saskata risku saistībā ar to, ka varētu nebūt pienācīgu kontroles sistēmu, kas spētu uzraudzīt šādu ES izdevumu palielinājumu. Viņi arī atzīst, ka aizsardzība ir joma, kas atrodas valsts suverenitātes pamatā. Starp ES dalībvalstīm pastāv skaidras stratēģiskas atšķirības, un to uztvere attiecībā uz draudiem drošībai un ES aizsardzības lomas redzējumu var nesakrist. Dalībvalstīm arī ir katrai savi noteikumi par iesaistīšanos un ļoti dažādi viedokļi par militārā spēka izmantošanu. Revidenti piezīmē, ka šādā kontekstā daži jēdzieni, piemēram, “stratēģiskā autonomija” vai “Eiropas armija”, joprojām ir plaši un neskaidri.

Viņi arī uzsver, ka ir būtiski nodrošināt ES iniciatīvu un sinerģiju saskaņā ar citām aizsardzības un drošības struktūrām. Tas īpaši attiecas uz NATO, jo 22 dalībvalstīm tā joprojām ir galvenā kolektīvās aizsardzības struktūra. Īpaši svarīgi ir, vai ES spēs papildināt NATO un izvairīties no funkciju dublēšanās un pārklāšanās.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto apskatu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

*“Aizsardzība nozīmē arī tādu reālu militāro spēju izveidi, kurām būtu skaidrs potenciāls novērst iespējamus draudus,” teica par šo apskatu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis **Juhan Parts**. “Ja nepastāv izšķirīgi veiksmes faktori un mērķi nav skaidri formulēti, rodas risks, ka pašreizējās ES aizsardzības iniciatīvas paliks tikai uz papīra un tām nebūs rezultātu”.*

Attiecībā uz aizsardzības spējām pastāv krasa neatbilstība starp to, kas dalībvalstīm būtu jādara, un par ko tās vienojas un ko spēj izpildīt. Revidenti uzsver, ka militārās spējas Eiropas Savienībā ir negatīvi ietekmējuši nepietiekamie ieguldījumi un valstu aizsardzības budžeta samazinājumi pēdējos gados, un tās lielā mērā dublējas un ir fragmentāras. Stāvokli sarežģī kopīgu tehnisko standartu trūkums, kas nelabvēlīgi ietekmē dažādo bruņoto spēku sadarbību Eiropā. Kopumā jāsecina, ka pašreizējās dalībvalstu militārās spējas neatbilst ES militāro mērķu vēriena līmenim, un varētu būt vajadzīgi vairāki simti miljardu euro, lai novērstu šo neatbilstību gadījumā, ja Eiropai būtu sevi jāaizstāv bez ārējas palīdzības. Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES vēl vairāk pasliktina situāciju, jo AK izdevumi aizsardzības jomā ir lielākie Eiropā un atbilst aptuveni ceturtdaļai ES dalībvalstu kopējo izdevumu.

Pēdējos gados ir izstrādātas vairākas ar aizsardzību saistītas iniciatīvas un mehānismi, tostarp pastāvīgā strukturētā sadarbība (*PESCO*), koordinētais ikgadējais pārskats par aizsardzību (*CARD*) un Eiropas Aizsardzības fonds. Šīs iniciatīvas un ierosināto finansējuma palielinājumu ES un valstu budžeta līmenī var uzskatīt par pāreju uz augstāku pakāpi Eiropas aizsardzībā. Tomēr panākumi lielā mērā ir atkarīgi no galvenajiem nosacījumiem, kuri, pēc revidentu domām, pašlaik vēl nav izpildīti. Konkrēti, tie ir šādi:

- efektīvs ES plānošanas process;
- dalībvalstu līdzdalība;
- ietekme uz faktiskajām spēju vajadzībām;
- pārvaldības un pārskatatbildības sistēma.

Piezīmes izdevējiem

Apskatā ir izklāstīti un pamatoti fakti saistībā ar konkrētu jautājumu; tā nav revīzija.

ERP Apskats Nr. 9/2019 “Eiropas aizsardzība” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Saistībā ar šo apskatu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – E-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
Tālr.: (+352) 4398 47502 Mob. tālr.: (+352) 691 551 502